

ПЕРАКРЫЖАВАНАЕ ДОНАРСТВА

Перасадка органаў і тканак — галіна медыцыны, якая ў Беларусі развіваецца вельмі імкліва. На мільён жыхароў прыходзіцца крыху больш за 50 трансплантацый штогод. І колькасць гэтая толькі павялічваецца. Менавіта таму парламентарыі бачаць неабходнасць максімальнага прыстасавання закона «Аб трансплантацыі органаў і тканак чалавека» да цяперашніх рэалій.

Сярод іншага, змяненні гэтага закона адкрываюць новыя магчымасці не толькі для донараў, але і для тых, хто мае патрэбу ў іх дапамозе. Аб навацых дакумента расказаў член Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы **Алег РУМО**.

Праект закона «Аб змяненні Закона Рэспублікі Беларусь «Аб трансплантацыі органаў і тканак чалавека» быў разгледжаны на шостае сесіі Савета Рэспублікі. Алег Румо адзначыў, што акцэнт у ім зроблены на трох асноўных пытаннях.

— Першае з іх датычыцца пашырэння колькасці донараў. Мы вырашылі ўключыць у гэце кола і стрыечных братоў і сяцёр — сваякоў «другой рукі». Гэта абумоўлена шэрагам абставін. Галоўная з іх — тое, што нашы сем'і ў асноўным невялікія. Як вынік, вельмі складана знайсці ў іх блізкіх па сваяцтве донараў, каб перасадка дала максімальна станоўчы эфект. У сваю чаргу, гэта становіцца прычынай таго, што колькасць трансплантацый ад жывых до-

нараў у нашай краіне вельмі нізкая. Напрыклад, аперацыі па трансплантацыі ныркі ад жывога донара мы выконваем менш за два працэнты. І для нас вельмі неабходна пашырыць гэце кола — натуральна, за кошт людзей, якія дабравольна на гэта пагодзяцца.

У сувязі з гэтым уведзеныя заканадаўчае паняцце перакрываванага донарства. Што гэта такое? Напрыклад, ёсць чалавек, якому трэба перасадзіць печань. Але яго сваяк, які гатовы стаць донарам, мае іншую групу крыві. Як вынік — несумяшчальнасць. Пры гэтым у іншай сям'і існуе такая ж праблема, але іх донар ідэальна падыходзіць таму, хто мае патрэбу ў трансплантацыі з першай сям'і, і наадварот. Цяпер яны змогуць дапамагчы адно аднаму. Гэта значыць, стане магчымым абмен органамі паміж жывымі донарамі, якія не з'яўляюцца сваякамі.

— Гэта вельмі модная навіна ў трансплантацыйным заканадаўстве ўсіх еўрапейскіх краін, а таксама ЗША, Аўстраліі, Канады, Паўднёвай Карэі, Кітая, — сцвярджае Алег Румо.

Другая частка пытанняў датычылася міжнароднага супрацоўніцтва.

— Дагэтуль у нашым заканадаўстве гэтыя аспекты асобна не пазначаліся. А часнаспей. Беларусь сёння — актыўны ўдзельнік еўрапейскага і сусветнага трансплантацыйнага супрацоўніцтва. Наша краіна стала паўнапраўным членам міжнароднай арганізацыі Foedus, мэтай якой з'яўляецца абмен органамі для трансплантацыі на бязвыплатнай аснове. І гэта вельмі важна замацаваць заканадаўча з мэтай аптымальнага падбору прадмета трансплантацыі.

— Краіна наша невялікая. І таму падабраць пару «донар — рэцыпіент» будзе куды прасцей пры большай колькасці донараў, у тым ліку і з краін замежжа, — кажа **старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіццям Віктар СІРЭНКА**. — На жаль, былі ў нас выпадкі, калі для тых, хто

меў патрэбу ў дапамозе, не знаходзілася донара, чый орган максімальна б падыходзіў.

Трэцяя частка актуальнай тэмы шліфуе праблемы, звязаныя з адзіным рэгістрам трансплантацыі, з пытаннямі згоды і адклікання такой згоды. Гэта прававая норма больш дакладна вызначае, як гэтая згода можа быць прадстаўлена.

Міністр аховы здароўя Валерый МАЛАШКА адзначае, што неабходнасць увозу і вывазу з краіны органаў, іх частак і тканак чалавека для аптымальнага падбору пары «донор — рэцыпіент» прымаецца Міністэрствам аховы здароўя. Робіцца гэта ў межах беларускага і міжнароднага заканадаўства. І абавязкова на бязвыплатнай аснове. Гэта неабходна для таго, каб выключыць надобрасумленныя здзелкі.

Асобна Валерый Малашка спыніўся на пытанні адмовы ад забору органаў для трансплантацыі. Справа ў тым, што ў Беларусі дзейнічае так званы «нулявы» прынцып — калі чалавек пры сваім жыцці не напісаў заяву аб тым, што ён супраць таго, каб пасля яго смерці ў яго забіралі органы для перасадкі, то лічыцца, што ён аўтаматычна дае згоду на трансплантацыю. Праўда, бываюць выпадкі, калі «адмоўнік» раптоўна перадумаў і хоча ануляваць заяву.

— Змяненні ў закон рэгламентуюць парадак адклікання такой заявы. Акрамя таго, будзе канкрэтызаваны пералік тых, каму будзе дазволена гэта зрабіць, і механізм выключэння адпаведнай інфармацыі з адзінага рэгістра трансплантацыі.

А вось у апошні мяркуецца ўносіць людзей, у якіх ужо забралі орган, або яго частку, ці тканку.

Важны крок у барацьбе з карупцыяй

ГЕНЕРАЛЬНЫ пракурор Беларусі **Аляксандр КАНЮК** прадставіў членам Савета Рэспублікі Дэкрэт № 3 «Аб дадатковых мерах па барацьбе з карупцыяй».

Выступаючы перад сенатарамі, ён адзначыў, што барацьба з карупцыяй у нашай краіне — не разавая, а пастаянная і мэтанакіраваная праца. Сведчаннем гэтага з'яўляецца рост колькасці выяўленых фактаў такога кшталту злачынстваў.

— Штогод рэгіструецца каля дзвюх тысяч карупцыйных злачынстваў. Да адказнасці прыцягваецца каля тысячы службовых асоб. З аднаго боку, гэта дрэнна. Любое карупцыйнае злачынства выклікае абурэнне ў краіне ў цэлым і на месцах у прыватнасці. З другога боку, у масе злачынстваў агульнага характару на долю карупцыі прыпадае невялікі працэнт. Летась у параўнанні з 2017 годам колькасць улічаных карупцыйных злачынстваў прырасла на траціну. Мы канстатуем, што распаўсюджаны факты хабарніцтва, злоўжывання і перавышэння ўлады і службовых паўнамоцтваў.

Аляксандр Канюк падкрэсліў, што барацьба з карупцыяй павінна быць рашучай і бескампраміснай на ўсіх узроўнях. Генеральны пракурор нагадаў, што Дэкрэт выдадзены для ўзмацнення мер адказнасці за здзяйсненне карупцыйных злачынстваў. У адпаведнасці з ім асобы, асуджаныя за гэта, не падлягаюць прадстаўленню да ўмоўна-датэрміновага вызвалення або замене неадбытай часткі пакарэння больш мяккім.

— Што да ўлічаных карупцыйных злачынстваў, то высветлены матэрыяльны ўрон на суму больш за 22 мільёны рублёў. Ён кампенсаваны на 11,9 мільёна. Арышт на маёмасць абвінавачаных і іншых датычных асоб быў накладзены на агульную суму звыш 30 мільёнаў рублёў. Гэта дазволіла забяспечыць пакрыццё нанесенай шкоды.

Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Сяргей РАХМАНАЎ падкрэсліў, што дэкрэт — гэта важны крок у барацьбе з карупцыяй, краевугольны камень ва ўсёй сістэме антыкарупцыйнага заканадаўства.

УВАГА — КРЫНІЦАМ ВЫПРАМЕНЬВАННЯ

Сенатары адобрылі праект Закона «Аб радыяцыйнай бяспецы». Дзеючы дакумент працуе ажно з 1998 года. Але з таго часу прайшло больш за 20 год, змянілася многае, ды і сама Беларусь будзе сваю ўласную АЭС. А гэта значыць, што заканадаўства павінна адпавядаць цяперашнім рэаліям.

— Палажэнні дзеючага Закона «Аб радыяцыйнай бяспецы» скіраваны на стварэнне ўмоў, якія забяспечваюць ахову здароўя людзей ад інізіавальнага выпраменьвання, — сказаў член Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні **Алег ЯДРАНЦАЎ**. — Сярод іншага рэалізуецца комплекс абарончых мер у сельскагаспадарчай вытворчасці, праводзяцца мерапрыемствы па ўтрыманні і функцыянаванні тэрыторый зоны адчужэння. Створана сістэма маніторынгу забруджвання наваколя, а таксама аўтаматычная сістэма маніторынгу радыяцыйнай абстаноўкі як на тэрыторыях, памежных з АЭС — чатыры станцыі, — так і ў раёне ўзвядзення нашай станцыі ў Астравецкім раёне. Мушу зазначыць, што назапашаны досвед па радыяцыйнай бяспецы пасля 1986 года ўжо выкарыстоўваецца пры ўзвядзенні Беларускай АЭС, а ў далейшым будзе ўзяты пад увагу і пры яе эксплуатацыі.

Але што ж новага прапануюць заканадаўцы?

— Крыніцы інізіавальнага выпраменьвання шырока выкарыстоўваюцца ў медыцыне, прамысловасці і навуцы, — зазначыў **намеснік міністра па надзвычайных сітуацыях Анатоль ДАЎГАЛЕВЕЦ**. — На сёння створана дастатковая заканадаўчая база, якая забяспеч-

вае прававое рэгуляванне ў гэтай галіне. Але змяняюцца міжнародныя падыходы.

У 2014—2016 гадах МАГАТЭ ўхвалены міжнародныя патрабаванні па пытаннях бяспекі крыніц інізіавальнага выпраменьвання і рэагавання на выпадкі радыяцыйных аварыяў. У кастрычніку 2016 года ў Беларусі праведзена місія МАГАТЭ па ацэнцы рэгуляцыйнай інфраструктуры, дадзены адпаведныя рэкамендацыі па яе ўдасканаленні. Многія з іх знайшлі сваё адлюстраванне ў прынятым Палатай прадстаўнікоў законапраекце.

Дакумент, сярод іншага, вызначае кола аб'ектаў і суб'ектаў адносін у галіне забеспячэння радыяцыйнай бяспекі, устанавівае агульныя патрабаванні, у тым ліку да ўзвядзення, рэканструкцыі і рамонту радыяцыйных аб'ектаў, умовы абыходжання з крыніцамі выпраменьвання. Апошнія датычыцца таксама іх увозу і вывазу з Беларусі.

Другое важнае новаўвядзенне — гэта вызначэнне прынцыпу абгрунтаванасці дзейнасці, звязанай з эксплуатацыяй надземнай катэгорыі крыніц інізіавальнага выпраменьвання. А таксама — пералік відаў практычнай дзейнасці, якія ажыццяўляць нельга.

Крыніцы інізіавальнага выпраменьвання будуць цяпер рэгістравацца на дзяржаўным узроўні. Анатоль Даўгалевец адзначыў, што гэта дазволіць выпрацаваць захады адносна радыяцыйнай бяспекі такой крыніцы, якая ўвозіцца ў краіну або вырабляецца тут, і яе пастаўкі карыстальніку.

— Законапраект таксама рэгламентуе магчымасць для карыстальніка крыніц выпраменьвання атрымаць кансультацыі ў дачыненні радыяцыйнай бяспекі, — заявіў намеснік міністра па надзвычайных сітуацыях. — Кансультацыі могуць рабіць індывідуальныя прадпрыемальнікі або юрыдычныя асобы. Абавязковае патрабаванне — наяўнасць работніка, веды якога адпавядаюць патрабаванням законапраекта.

Матэрыялы падрыхтаваў Валер'ян ШКЛЕННІК. Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.